

Fóti KönyvForduló

Könyvtárosok, városszépítők, környezetvédők és önkéntesek a közösségért

Fót Városi Könyvtár és a civilek összefogása

2018. januárban kereste meg a fóti könyvtár vezetőjét egy lelkes civilekből álló csapat a könyvszekrények létrehozásának ötletével. A mozgalom Németországból indult, még az 1990-es években, és az azóta eltelt évtizedekben a világ számos pontján elterjedt. Több magyarországi nagyvárosban, községben léteznek már könyvmegállók; például Szentendrén, Óbudán, Cserépfalun, Gyulán. Lényege a „Hozzál egy könyvet, vigyél egy könyvet!”-elv. A városok fontos csomópontjain felállított könyvszekrények általában az önkormányzatok és a civil közösség összefogásával jöttek létre. A fóti könyvmegállók létrehozásának ötletét Palyik Gabriella vetette fel egy lakossági Facebook-csoportban. Kezdetben még nem hívtuk Fóti KönyvFordulónak. Az elnevezés Szabóné Cseri Katalintól származik és arra utal, hogy a kültéri szekrényeket elsősorban buszmegállók, buszforduló mellett terveztük felállítani. A könyvek kézről-kézre adását is kifejezi ez az elnevezés, valamint a Lencse Dóra reklámgrafikus által tervezett logó.

A könyvszekrények nem kölcsönkönyvtárként funkcionálnak, a könyveket nem kell visszavinni. A lényeg, hogy ne a szemétként végezzék. A fóti könyvtárba érkező felajánlásokból folyamatosan tudjuk pótolni, valamint cserélni a könyvszekrények állományát. Folyóiratok is lehetnek a szekrényben. A használati szabályzatot minden könyvszekrényen feltüntettük:

„A polcokon elhelyezett könyveket bárki szabadon elviheti.

Felesleges, még jó állapotban lévő könyveket bárki elhelyezhet, a szabad polcfelület függvényében.

Kérjük, a földre ne tegyenek könyveket!

A könyvek rongálása TILOS! ”

A Fóti KönyvForduló Csoport

A Fóti KönyvForduló megvalósítását és működtetését a Fóti Városszépítő Egyesület, a Fót Városi Könyvtár, a Fóti Környezetbarátok Csoport és a Fóti Somlyó tó Lakossági Csoport vállalta.

Fóti Városszépítő Egyesület

A Fóti KönyvForduló projekt vezetője Károlyiné Ispán Lilla, a Fóti Városszépítő Egyesület tagja. Az egyesület 2015-ben elnyerte a Fót Városért Kitüntetést, elnöke Bánhalmi Gábor.

„Egyesületünk 1991-ben történt megalakulása óta azon munkálkodunk, hogy Fót rendezett és szép településsé váljon. Továbbra is fő célunk, Fótot az itt élő emberek és az itt működő vállalkozások együttes bevonásával, közösen egy a mainál szebb és élhetőbb várossá tegyük. Olyan várossá, amely a természettel együtt él, a régmúlt hagyományait ápoló, a reformkori értékeket megőrző, a mai kornak megfelelően haladó és fenntartható módon fejlődik, amelynek építőeleme az egyén, alappillére a család.”
Bánhalmi Gábor

Tevékenységeikre csak néhány kiragadott példa:

- Fásítások, parkok kialakítása, közösségi virágültetések szervezése, üdvözlő táblák felállítása, műemlékvédelmi tevékenység, a Németh Kálmán Emlékház, a Vörösmarty Művelődési Ház felújításának szorgalmazása jótékonyági bálók szervezésével.
- *Tiszta udvar, rendes ház* mozgalom népszerűsítése, jelentkezők zsűrizése, plakettek átadása.
- *Magyarország legszebb konyhakertje* fóti versenyének szervezése.

A Fóti KönyvForduló ötlete teljes mértékben beleillik az egyesület tevékenységi körébe; ezért döntött úgy a tagság, hogy felkarolja és a tevékeny munka mellett jogi háttérrel nyújt pályázatok beadásához.

Fót Városi Könyvtár

A Fót Városi Könyvtár 1953 óta működik, vezetője 2017 óta Kőszegi Réka. Összevont intézmény, a Fóti Közművelődési és Kögyűjteményi Központ tagintézménye a Vörösmarty Művelődési Ház és a Németh Kálmán Emlékház mellett.

A könyvtárnak két telephelye van:

- Fót Városi Könyvtár központi részlege
- Fót Városi Könyvtár fiókkönyvtára.

A központi részleg a történelmi városrészben található. 2009-ben került átadásra a Kisalagi Fiókkönyvtár és Közösségi Ház új épülete. A Közösségi Ház kulcsos házként működik; közérdekű, közcélú programokra ingyen vehető igénybe, így a Fóti KönyvForduló első taggyűlésének helyszíne is itt volt.

A könyvtárban tulajdonképpen évek óta folytatjuk a Fóti KönyvFordulóban megfogalmazott tevékenységet: befogadunk használt könyveket és miután megbizonyosodunk arról, hogy a gyűjteményünkben nincs rájuk szükség, lehetővé tesszük azok ingyenes elvitelét. A hagyatékok, költözés miatt feleslegessé váló könyvek egyre nagyobb számban

érkeznek hozzánk, az utóbbi időszakban már olyan mennyiségben, amely kezdi meghaladni raktározási lehetőségeinket. Rendszeresen nagy sikerű ingyen börze akciót hirdettünk a városi rendezvényeken is. Sok éves tapasztalatunk alapján biztosak voltunk abban, hogy a könyvszekrények feltöltését, utánpótlását meg tudjuk oldani a raktárunkba érkező lakossági felajánlásokból.

Fóti Környezetbarátok Csoport

A Fóti Környezetbarátok Csoport 2017 augusztusában alakult 10 fős törzsgárdával. Célja, hogy a környezetén javítson, mind természetvédelmi, mind kulturális és közéleti értelemben. Tagjaik közül Balogh László készítette el azt a pályázatot, melyet a kültéri könyvszekrények kivitelezésére nyújtottunk be.

Fóti Somlyó tó Lakossági Csoport

A Fóti Somlyó tó lakossági Facebook-csoportot 2016 októberében a Fóti Könyvforduló ötletgazdája, Palyik Gabriella hozta létre. Céljuk a lakóterület ügyes-bajos dolgainak megbeszélése, környezetük szebbé-jobbá tétele. Vállalták, hogy a tó melletti hajdani portásfülkében kialakított könyvespolc felügyeletében közreműködnek.

Kezdetek, ötletek

Az első klubgyűlésen Károlyiné Ispán Lilla prezentációval szemléltette a könyvmegállók ötletét, történetét, valamint a lehetséges megvalósítási formákat. Átbeszéltük a finanszírozási lehetőségeket, majd zárásként projektmenedzsert választottunk. Lilla elvállalta a felkérést és az azóta eltelt több, mint egy évben egyéb önkéntes munkái mellett kitartóan menedzseli a projektet.

Számba vettük a lehetséges helyszíneket: kül- és beltéri könyvespolcok kialakításában gondolkoztunk városszerte. Mivel beltéri könyvespolcok állítása kisebb költségvetésből megvalósítható, több helyszín is felmerült, többek közt kulturális, oktatási, szociális, egészségügyi intézmények, éttermek és kávézók. Kültéri helyszínek azok a helyek a megfelelőek, ahol nagy a gyalogos forgalom vagy ahol sokan várakoznak; például buszmegállók, játszóterek, parkok.

Kültéren kisebb költségvetésből úgy lehet könyvmegállót létesíteni, ha rendelkezésre áll ehhez egy tetővel fedett tér: például nagyobb buszmegállók belső falához állítani a könyvespolcot – Fóton ekkora buszmegálló nincsen –, vagy vasútállomás fedett tornáca, esetleg várótermek jöhetnek még szóba. Ugyanakkor úgy véltük, hogy ezen helyszínekhez a tulajdonosi hozzájárulás megszerzése hosszadalmas és sokkal körülményesebb.

Költséghímélő megoldásként felmerült a nyilvános telefonfülkék bepolcozása. A telefonfülkék használatát nem szabad akadályozni, mert a telefon akár életmentő is lehet, ezért a városban működő fülkék nem megfelelőek könyvespolcoknak. Használaton kívüli telefonfülke vásárlása jöhetett volna még szóba, ha hatékony időráfordítás és költség mellett találunk értékesítőt, és a felújítása sem kerül sokba. Ezt nem tudtuk megoldani.

Kültéri könyvmegálló esetén fontos, hogy a könyvek a csapadéktól védve legyenek, könyvszekrénynél ezt garantálja a tető, az esővízelvezető és az önműködően záródó ajtó.

Természetesen mindenhol be kell szerezni a szükséges engedélyeket.

Finanszírozási forrásul szolgálhat a megvalósító szervezetek saját költségvetése, önkormányzati és más pályázati lehetőségek, szponzori támogatás, adomány gyűjtése, a könyvszekrényeken reklámfelület eladása.

A Fóti KönyvForduló, mint márka

A projekt vezetője, Károlyiné Ispán Lilla marketing területen dolgozik. Azt vallja és tanácsolja, hogy ha már csinálunk valamit, az legyen profi. Érdemes márkaként tekinteni arra, amit létrehoztunk. Fejleszteni, ismertetni kell. Kapcsolatai révén a Fóti KönyvForduló arculatát reklámszakember tervezte, ráadásul teljesen ingyen. Lencse Dóra, aki grafikai tervezéssel foglalkozik, alkotta meg a projekt logóját. Több verziót is tervezett, melyből a csoporttagok szavazás útján választották ki a véglegest. Arculati könyvet is készített, melyben pontosan rögzítve vannak a színekódok, a grafikai megjelenítés, a logó színes és fekete-fehér, valamint inverz változata. Eleinte azt terveztük, hogy a szekrények színe is egységes lesz, de ezt menet közben elvetettük. A beltéri szekrények lakossági felajánlásokból érkeztek, így nagyon különböző színűek és méretűek. Teljes átfestésükre nem volt energia, több szekrény esetében így is felújításra, elfóliázásra, glettelésre volt szükség. Az eltérő színű, más-más stílusú szekrényekkel igazodni próbáltunk a különböző helyszínek bútorzatához. Az egységes dizájnt a beltéri szekrények tetejére helyezett logós korona, valamint az információs matricák vagy táblák biztosítják. A kültéri szekrényeket direkt erre a célra gyártattuk, így esetükben biztosított az egységes dizájnt. Mindkét kültéri szekrényünk buszváró mellé került, ezért a buszmegálló anyagával harmonizáló fakeretre helyeztük el. A könyvszekrény alumínium fém színe a már meglévő kültéri utcabútorokhoz illeszkedik. Tagtoborzó szóróanyagunkat szintén Lencse Dóra szerkesztette, melyet a könyvtárban nyomtattunk ki. A nagy városi rendezvényeken és piacnapokon szoktuk osztogatni. Kültéri rendezvényekre standot készítettünk. A standra nagyméretű, arculati elemeket tartalmazó matricákat gyártattunk nyomdában. A beltéri könyvszekrények koronájára logós matrica került. A helyi újságban több cikket megjelentettünk, a projekt minden nagyobb fordulópontjáról értesítettük a lakosságot. Létrehoztunk egy nyilvános Facebook-csoportot az érdeklődők számára, egy zártat pedig az önkéntes munkatársak közti kapcsolattartás megkönnyítésére.

A lakosság bevonása

Az első klubgyűlés után fontos feladatunk volt a lakosság értesítése a projekt indulásáról és a tagtoborzás. Ennek érdekében cikket közöltünk a *Fóti Hírnök* című helyi lapban, melyet a könyvtár és a Városszépítő Egyesület honlapján kiemelt helyen megjelentettünk, Facebookon megosztottunk. Könyvtári hírlevelünknek köszönhetően olyan nagyszerű tagokkal gyarapodott a Fóti KönyvForduló csapata, mint Pilusin István; aki személyesen jelentkezett a könyvtár vezetőjénél. István vakolta le a Fóti KönyvForduló első kültéri helyszínét, lelkesen vállalta a kültéri rendezvényeken a stand felügyeletét. A városi rendezvényeken osztogatott szórólapunk egyrészt tájékoztatásra szolgál, másrészt az erre kialakított rovatban néhány személyes adat, elérhetőség megadásával csatlakozni

lehet önkéntesként a mozgalomhoz. (Ehhez nem mulasztottunk el rövid Adatvédelmi tájékoztatót készíteni, mely a jelentkezés helyszínén megtekinthető.)

Beltéri könyvszekrények

Kisalagi Fiókkönyvtár ingyen könyvek polca (Fotó: Fóti Városi Könyvtár)

A beltéri könyvszekrények megvalósításával kezdtük, hiszen ezek kivitelezése tűnt egyszerűbbnek és olcsóbbnak. Felhívást tettünk közzé mind a *Fóti Hírnökben*, mind a könyvtár és a Városszépítő Egyesület honlapján, valamint a Facebookon, hogy várjuk a lakossági felajánlásokat. Könyvtári hírlevelet küldtünk közel ezer címre az integrált könyvtári rendszeren keresztül. (A GDPR szigorítások óta ezt a kommunikációs csatornát már csak nagyon szűk körben használhatjuk, de 2018. május 25. előtt még nem lépett életbe a szigorított adatvédelmi rendelet.)

Sorra érkeztek a lakossági szekrényfelajánlások. Ezeket a polcokat a könyvtár új raktárban tudtuk elhelyezni. A könyvtár mellett évek óta üresen álló hajdani TIGÁZ helyiség használatbavételét kérvényeztük az önkormányzattól 2018-ban és az engedélyt nem sokkal a könyvespolcok érkezése előtt kaptuk meg. A raktár kulcsaiból ideiglenesen adtunk egyet Marosán Tamás asztalosnak, hogy ne kelljen a könyvtár nyitvatartási idejéhez alkalmazkodnia. Önkéntes munkával felújította, koronával látta el a raktárban elhelyezett

szekrényeket. Szakértő tanácsait követve Szabó Júlia, Palyik Gabriella és Károlyiné Ispán Lilla több szekrény glettelését, csiszolását, festését végezte el.

Önkormányzatunktól is kaptunk leselejtezett, de szép állapotú könyvespolcokat; ezeket felhasználásig szintén a könyvtár raktárában helyeztük el.

A megvalósítás anyagi forrásai

A Fóti Városszépítő Egyesület

Az Egyesület taggyűlése megszavazott 200 ezer forint támogatást a projekt megvalósítására. Ezen összeg szolgál fedezetül a kisebb kiadásokra, mint például a stand matricázására, polcanyagok, festék vásárlására.

Önkormányzati pályázat

Fót Város Önkormányzata létrehozott egy kulturális és közművelődési alapot, melyre helyi székhelyű civil szervezetek (egyesületek, alapítványok), egyházak, valamint fóti lakóhellyel/tartózkodási hellyel rendelkező magánszemélyek pályázhatnak. 2018-ban a 3,5 millió forintos alapból egy pályázó maximum 350 ezer forintot nyerhetett (az alapot 2019-ben 4 millió forintra emelték). Az értékelésnél kiemelt szempont a közérdek, közcél megvalósulása. A Fóti KönyvForduló csoport a Fóti Városszépítő Egyesület útján nyújtotta be a pályázatot. A pályázat benyújtása is közös munka eredménye volt: kiemelnénk Balogh Lászlót, aki megírta és Károlyiné Ispán Lillát, aki részt vett a végleges szöveg kialakításában, és a költségvetés összeállításában. A pályázat elkészítésében a könyvtár is vállalt egy kis szerepet, egyrészt a könyvtárvezető stilsztikailag alakított a szövegen, másrészt azt tanácsolta, hogy legyen sokkal konkrétan meghatározva, mit valósítana meg a csoport az elnyert összegből, valamint szorgalmazta egy árajánlat csatolását a pályázat mellé a kültéri könyvszekrény(ek) kivitelezésére, mely szükséges volt a pályázat részét képező költségvetés elkészítéséhez is. A pályázati anyag eszerint módosításra és kiegészítésre került, a könyvtárban nyomtattuk ki és spiráloztuk, majd benyújtottuk az önkormányzathoz. A *Közösségek Hetén* már megünnepelhettük, hogy 280 ezer forintot nyert a csoport. Az elnyert összeg egy kültéri szekrény elkészítésére volt elegendő.

Közalapítványi pályázat

2018 júniusában a Fót Fejlődésért Közalapítvány által kiírt pályázaton is indultunk. Ezt a pályázatot Károlyiné Ispán Lilla készítette el az előző pályázati anyag alapján és a benyújtásról is ő gondoskodott. A pályázatot itt első körben elutasították, mert a használatbavételi engedélyek ekkor még nem álltak rendelkezésre – bár a kiírásban nem szerepeltek követelményként. Hiánypótlás útján melléktük a szükséges engedélyeket, ezután az alapítvány elfogadta a pályázatot és a második kültéri szekrény az ő anyagi hozzájárulásukkal valósult meg.

Közösségek Hete

2018 májusában csatlakoztunk a már második alkalommal megrendezett *Közösségek Hete* programsorozathoz. Elsősorban városunk lakóit szerettük volna tájékoztatni terveinkről és még több tagot és támogatót toborozni. Elkészítettük az országos dizájn

szerinti plakátokat, szóróanyagokat és 2018. május 10-i dátummal projektbemutató rendezvényt szerveztünk a könyvtárban. Ez volt az első nyilvános bemutatkozás a lakosság felé, melyről a helyi újság is beszámolt. Egyúttal a kulturális pályázat eredményét is megünnepeztük. Könyvtári olvasóink közül ekkor csatlakozott az önkéntesekhez Marosán Tamás asztalos; aki feleségével, Marosán Tündével együtt közel egy éven át aktívan részt vett a csoport munkájában.

2018. augusztus 28-án közel százfős hallgatóság előtt tartottunk előadást a Fóti KönyvForduló kezdeményezéséről az Országos Széchényi Könyvtárban a „Cselekvő közösségek - aktív közösségi szerepvállalás” projekt *Kulturális intézmények közösségi alapú működésének elvei, könyvtári jó gyakorlatok* című módszertani szakmai napján. Örömmel számoltunk be az elért eredményeinkről; a megtapasztalt összefogásról, amikor a közösségért önös érdek nélkül ilyen sokan adják a szabadidejüket, tudásukat, fizikai erejüket, pénzüket, könyvüket, szekrényüket. Az előadás után több résztvevő gratulált és további részletek után érdeklődött, mivel saját területükön is megvalósítandó ötletnek találták.

Nagy városi rendezvények, piacnapok

Az első nagy rendezvény, amelyen a Fóti KönyvForduló bemutatkozott, a *Közösségek Hete* után nem sokkal megrendezett városi gyermeknap volt. Könyvtárunk a Fóti Közművelődési és Közgyűjteményi Központ részeként minden nagy városi rendezvényen részt vesz. Amellett, hogy igyekszünk a klasszikus könyvtári szolgáltatásokkal megjelenni (volt olyan év, amikor vittünk kölcsönözhető könyveket és lehetőség volt könyvtárunkba beiratkozni is), változatos és színvonalas kézműves foglalkozásokat szervezünk iparművészek bevonásával, palacsintát osztogatunk, idegenvezetési feladatokat is ellátunk, a *Fóti Őszi* rendezvénysorozatra kültéri kiállításokat készítünk, mustot kínálunk, felnőtt- és gyermek totót állítunk össze, amelyhez a nyereményeket is mi szerezzük be. Minden alkalommal vittünk ingyen könyveket is, de ennyi feladat mellett természetesen soha nem kapott akkora hangsúlyt az ingyen börczénk, mint amióta a Fóti KönyvForduló csoport lelkes tagjai felkarolták. A könyvek kiválogatása, helyszínre szállítása többnyire ilyenkor is a könyvtár feladata, de az elrendezésben, osztogatásban már nem veszünk részt. Külön pavilon és stand áll a KönyvForduló rendelkezésére. Könyvtári keretből biztosítunk a könyvekhez ingyen szatyrot, ásványvizet, szörpöt. A csoporttagok egész napos rendezvények idejére beosztják egymást, így egy főre 1–2 óra jut.

A KönyvForduló kisebb rendezvényekre is kivonult már, mint például a Fóti Környezetbarátok Csoport *Tied itt a tér* rendezvénye. A helyi piacnapokon is rendszeresen megjelentek az önkéntesek az ingyen könyvekkel.

Kültéri helyszínek

Tavi portásfülke

2018. augusztus 30-án átadásra került a Fóti KönyvForduló első kültéri helyszíne: a Fóti-tónál felújított hajdani portásfülke. A régóta üresen álló építmény önkormányzati tulajdon. A nyári időszakban az engedélykérelem elbírálása kicsit döcögősen haladt; ettől függetlenül júliusban, a polgármester szóbeli hozzájárulása után önkénteseink nekiálltak

a felújításának. Takarítás után új vakolatot kaptak a málladozó falak, festést követően linóleum került a padlóra, megtörtént a polcok beszerelése, rögzítése. A használati szabályzatot és a logót tartalmazó matricázott plexitáblák a konyhó külső falára kerültek. Mire a hivatalos engedély megérkezett, a portásfülke már KönyvFordulás színekben pompázott. A nyár végi ünnepélyes átadásra a fóti könyvtár két doboz könyvvel és egy kis vendéglátással érkezett. A felújításban aktívan közreműködők emléklapot kaptak.

Az első fóti könyvmegálló átadónnepségéről Schök Gyula készített rövidfilmet, mely megtekinthető YouTube-on, illetve a fotikonyvtar.hu weboldalon a videotárban.

Boroshordóból könyvespolc

Van egy igazán különleges mobil könyvespolcunk is. Dr. Vargha Nóra ötlete volt, hogy boroshordóból is lehetne kültéri könyvespolcot kialakítani; az pedig Kőszegi Rékának jutott eszébe, hogy a közelgő *Fóti Szüret*en stílusos lenne egy ilyen könyvszekrényvel megjeleni. Erre a célra Szemők Zsóka ajánlott fel egy hordót, amit Baráth Zoltán alakított át könyvespolccá. A hordót félbevágta, majd a két félhordót bepocolozta.

A két kültéri szekrény megvalósulása

A kültéri szekrényekkel kapcsolatban felvettük a kapcsolatot telefonon, majd személyesen is az Óbudai Platán Könyvtárral, akik a 3. kerületben összesen 10 kültéri könyvszekrényt felügyelnek. A könyvmegállók létrehozását Óbudán az önkormányzat kezdeményezte és finanszírozta, a könyvtár pedig szárnyai alá vette a projektet és rendben tartja, feltölti a szekrényeket. A gyakorlatban ez úgy működik, hogy a kollégák felosztották egymás közt a szekrényeket, kinek melyik esik útba. Rendszeresen ellenőrzik a könyvszekrények tartalmát, ügyelnek rá, hogy szakadt könyvek ne kerüljenek bele, megigazítják a polcon sorakozó könyveket. Óbudán külön könyvmegállók vannak gyermekkönyvek számára. Hasznos tanácsokat kaptunk arra nézve, hogy milyen egy jó kültéri könyvszekrény. Felhívták a figyelmünket a behúzó fontosságára, amik gondoskodnak róla, hogy az ajtók automatikusan, de biztonságos lassúsággal csukódjanak. Bennünket erősen érdekelt volna egy ilyen könyvszekrény ára, de nagyon bölcsen azt a választ adták, hogy azért nem mondanak összeget, mert az sok mindentől függ. Nem mindegy, hogy az adott gyártó rendszeres ügyfelei vagyunk, vagy egyszeri megrendelést szeretnénk leadni. A könyvszekrények is igen különbözőek lehetnek méretben, anyagban. Léteznek naplemmel ellátottak is, amelyek sötétben világítanak. Azt megértettük, hogy százazrekben kell gondolkoznunk. Több árajánlat bekérése után lakatosra bíztuk a kivitelezést, aki egy szekrény elkészítését 300 ezer forint körüli áron vállalta, amely meglehetősen kedvezőnek mondható.

2018 decemberében Bánhalmi Gábor terve alapján elkészült és kihelyezésre került a Fóti KönyvForduló projekt két kültéri szekrénye. Mivel a fakeretre való rögzítés elsőre nem sikerült megfelelően, a szekrényeket meg kellett erősíteni és átadásukra csak 2019. januárban kerülhetett sor.

Az egyik kültéri szekrény a város közigazgatási központjában, az egyik legforgalmasabb csomópontban került kihelyezésre, közel a polgármesteri hivatalhoz, művelődési házhoz és a világhírű Károlyi templomhoz. A másik kültéri szekrény a Kisalagi Fiókkönyvtár melletti Millenniumi Park és játszótér közelében áll. Mindkét szekrény közvetlenül buszmegálló mellett található, és mindkét szekrény felügyeletét a könyvtár vállalta.

A két szekrény szinte teljesen egyforma. Minimális eltérés a szekrények tetején olvasható idézet:

„Abány jó könyvet olvastam, annyi életet élhettem.” (Vámos Miklós)
„A könyv a legnagyobb varázslat, minden csoda benne van” (Csukás István)

Az oldalfalakon feltüntettük a létrehozók, támogatók nevét.

A szekrények alumíniumból készültek, plexi ablakkal. Fakeretre erősítették, melyek betonlapba vannak ágyazva. A betonlapot és a fakeretet a Duna-Kút Kft. ajánlotta fel és készítette el ingyen a kültéri könyvszekrényekhez és a felszerelést is ők végezték. A polcok magassága a szekrényen belül eltérő. Önbehúzóval vannak ellátva, melyek lassítva húzzák be az ajtókat. A szekrények kis tetőt és vízelvezetőt kaptak a csapadék ellen. Nyomdai úton matricára készült el a logó és a használati szabályzat, melynek szövege a plexiablakra ragasztva olvasható. Egy nagyméretű logó a könyvszekrény hátoldalára került, egy kisebb pedig az oldalára.

Az ünnepélyes átadóra meghívtuk azokat a döntéshozókat, akiknek köszönhetjük pályázataink pozitív elbírálását: Fót város polgármesterét, alpolgármestereit, képviselőit, valamint a Fót Fejlődéséért Közalapítvány kuratóriumi elnökét és tagjait. A szekrényeket szalaggal kötöttük át, majd rövid beszéd és a szalagok átvágása után minden jelenlévőnek ajándékoztunk egy-egy olvasással, könyvekkel kapcsolatos idézetet tartalmazó KönyvFordulás kártyát. Akinek kedve volt, megoszthatta a jelenlévőkkel a saját idézetét. A második szekrény átadása után a Kisalagi Fiókkönyvtárban állófogadással vártuk a vendégeket.

A Fóti KönyvForduló megvalósult helyszínei

Beltéri helyszínek:

- Fót Városi Könyvtár – központi részleg
- Kisalagi Fiókkönyvtár
- Vörösmarty Művelődési Ház
- Egyesített Szociális Egészségügyi és Pedagógiai Szolgálat orvosi rendelő laboratórium szintje

Kültéri helyszínek:

- Tavi portásfülke
- Vörösmarty téri kültéri könyvszekrény
- Millenniumi park melletti kültéri könyvszekrény
- Boroshordó a „Fóti Ősz” városi szüreti rendezvényen

Tapasztalataink

Kezdetben felmerültek aggodalmak a könyvszekrényekkel kapcsolatban. Nem fogják-e megrongálni?

Mi lesz, ha a könyveket valaki továbbértékesíti?

Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy a könyvespolcokat a lakosság magáénak érzi, ezért megbecsüli és vigyáz rá. A rendre már kevésbé figyelnek, de a rendetlen polcok csak

Kültéri szekrény (Fotó: Schök Gyula)

azt mutatják, hogy az érdeklődés hónapok óta töretlen. Már nem csak visznek, hanem tesznek is könyvet. Nagyobb mennyiségű könyvadományok továbbra is a könyvtárba érkeznek.

A tavi portásfülke átadása után kisebb felháborodást keltett, hogy az Országos-Fóti Közhasznú Gyermekek Alapítvány által adományozott vadonatúj kötetek egyetlen éjszaka alatt eltűntek a polcról. Az egyik csoporttag pedig egy antikváriumban majdnem megvásárolta konkrétan azt a könyvet, amit nem sokkal korábban ő adományozott a KönyvForduló céljaira. Ekkor többen szorgalmazták, hogy módosítsunk a használati szabályzaton. Logós matricák beragasztásával tervezték megakadályozni azt, hogy a könyveken bárki nyerészkedhessen. Az ötletet több okból is elvetettük. Egyrészt a matricázás előnyei nem állnak arányban az általuk elért vélt haszonnal és a befektetett energiával. Másrészt a könyveket ajándékba adjuk, nem szabhatjuk meg a könyvek további sorsát. Ez az egész nem arról szól, hogy a könyvek a KönyvForduló tulajdonai lennének. Mi csak helyszínt biztosítunk a tulajdonosváltáshoz. Szomorú, ha valaki eladásra viszi el a könyveket, de ekkor is új tulajdonoshoz kerül végül; tehát a cél, hogy ne a szemétként végezze a könyv, megvalósult. Antikváriumnak eladni bármit is nem olyan egyszerű feladat, nem véletlen özönlenek a könyvtárba ingyen a könyvek. Amíg ki nem pakolják az egész szekrényt, felesleges fennakadni egy-egy eladott példányon, azt pedig jó eséllyel megakadályozzák a szinte mindenütt jelenlévő térfelügyelő kamerák.

Összefoglaló

Végül összeszedtük legfontosabb javaslatainkat azoknak, akik kedvet kaptak hasonló könyvmegállók létrehozására:

1. Engedélyek beszerzése

A kültéri könyvszekrények kihelyezéséhez minden esetben szükséges a terület tulajdonosának az engedélye, azaz közterület esetén területhasználati engedélyt kell kérni a helyi önkormányzattól. Ezen kívül főépítész engedélyre is szükség van.

Beltéri könyvszekrények esetén tulajdonosi hozzájárulás szükséges, amely általában a vezető engedélyét jelenti. Ezt többnyire nem fontos írásba foglalni. Önkormányzati intézményeknél a tulajdonos, azaz az önkormányzat írásos engedélye és az intézményvezető engedélye is szükséges.

Névhasználati engedélyt speciális esetekben kell beszerezni. A Fóti KönyvForduló esetében az önkormányzathoz kellett benyújtani egy névhasználati kérelmet, mert a Fót szó szerepel a projekt nevében és a városnév használata képviselőtestületi engedélyhez kötött a 44/2016. (X.27.) önkormányzati rendelet alapján.

2. Szükség van egy egyesületre

A csoport nem bejegyzett civilszervezeti forma, ezért szükség van egy egyesületre, amennyiben a projekt költségeit pályázati forrásból szeretnénk fedezni. Mivel az egyesület létrehozása, működtetése nem egyszerű feladat, érdemes egy már működő egyesülettel összefogni. Természetesen vannak pályázatok magánszemélyek számára is, de egy már bizonyított, neves egyesület nyilvánvalóan nagyobb előnnyel indul magánszemélyekhez képest.

3. Szükség van egy projektvezetőre

Fontos, hogy legyen egy fő, aki koordinálja a projektet és a csoporttagokat, akinek a kezében összefutnak a szálak és ha kell, számonkéri az elvállalt részfeladatok teljesítését; akkor is, ha mindenki a szabadidejét, önkéntes munkáját adja a megvalósításhoz.

4. Biztonság

Nagyon fontos a balesetmegelőzés, hogy minden szekrény stabil és biztonságos legyen. A beltéri szekrényeket a falhoz kell rögzíteni. Kültéri szekrények esetében is fontos a megfelelő rögzítés, ez elérhető azzal, hogy betonalapba helyezjük. Nem szabad instabilnak lennie, billegnie. Felelősség szempontjából nem árt tisztázni, hogy a továbbiakban ki lesz a könyvszekrények tulajdonosa, kinek a feladata a karbantartás. A szekrények állapotát, biztonságosságát folyamatosan ellenőrizni kell.

5. Könyvszekrények mentorálása

A könyvszekrények létrehozásával a munka nem ér véget. Bár a cél az, hogy a szekrények „önműködővé” váljanak és a lakosság vigyázzon a rendjükre, használja ki a cse-re lehetőségét és ne csak vigyen, ne csak hozzon könyvet. Érdemes minden szekrény mellé mentort keresni, aki hetente többször ellenőrzi és rendben tartja, kapcsolatot tart a helyi könyvtárral és szükség esetén intézkedik a polcok feltöltéséről.

Cikkünkben minden bizonnyal kiderült, hogy egy ilyen projekt sokemberes feladat. Van, aki pályázatot ír; van, aki polcot fest; könyvet adományoz vagy szekrényt. Van, aki takarítja; van, aki népszerűsíti; menedzseli vagy lerajzolja; esetleg filmet készít róla; ki-ki tehetsége és lelkesedése szerint. Egyik sem fontosabb a másiknál. Különbözőek vagyunk, de egy dolog biztosan közös mindannyiunkban: a könyvek szeretete.